

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

UTRGV

The University of Texas Rio Grande Valley
School of Social Work

Матеріали конференції

**II Всеукраїнська науково-практична
конференція з міжнародною участю**

**“Спеціальна освіта та соціальна інклюзія:
виклики XXI століття”**

**22 листопада 2023 року
м. Запоріжжя**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
кафедра соціальної педагогіки та спеціальної освіти;
КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
факультет психології, соціальної роботи та спеціальної освіти
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ М. П. ДРАГОМАНОВА
факультет спеціальної та інклюзивної освіти
ДЗ «ЛУГАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА»
кафедра спеціальної та інклюзивної освіти
ДОНБАСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
факультет спеціальної освіти
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ГНАТЮКА
кафедра спеціальної та інклюзивної освіти
THE UNIVERSITY OF TEXAS RIO GRANDE VALLEY
SCHOOL OF SOCIAL WORK
УКРАЇНСЬКА АСОЦІАЦІЯ КОРЕКЦІЙНИХ ПЕДАГОГІВ

Спеціальна освіта та соціальна інклюзія: виклики ХХІ століття

**Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції
з міжнародною участю**

25 жовтня 2023 року

Запоріжжя

УДК 376-056.2/.3(062)

C718

Спеціальна освіта та соціальна інклюзія: виклики XXI століття. Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (м. Запоріжжя, 22 лист. 2023 р.). Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2023. 93 с.

У збірнику представлені матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Спеціальна освіта та соціальна інклюзія: виклики XXI століття», які презентують актуальні питання підготовки фахівців у галузі психолого-педагогічних наук у період воєнного часу в Україні; застосування інноваційних технологій у спеціальній та інклюзивній освіті; сучасні тенденції логопедичної практики у кризових умовах; висвітлюють особливості партнерства учасників інклюзивної освіти; розбудову соціокультурного середовища як фактору соціалізації дітей з особливими освітніми потребами у період воєнного та повоєнного часу.

Конференція проводиться за ініціативою Запорізького національного університету з метою обговорення питань спеціальної освіти та соціальної інклюзії.

© ЗНУ, 2023

Кравець Н. П.

кандидат педагогічних наук,

доцент Український державний університет імені Михайла Драгоманова

ОЗНАЙОМЛЕННЯ СТУДЕНТІВ ЗІ ЗНАЧЕННЯМ КОНДУКТИВНОЇ ПЕДАГОГІКИ ДЛЯ РОБОТИ З ДІТЬМИ З ДИТЯЧИМ ЦЕРЕБРАЛЬНИМ ПАРАЛІЧЕМ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ

У зв'язку з коронавірусом та з війною росії проти України, що триває другий рік, збільшилася кількість дітей, хворих на дитячий церебральний параліч (ДЦП). Для них характерні порушення рухової, мовленнєвої, інтелектуальної, емоційно-вольової сфер, органічне враження головного мозку в пренатальний період або незавершений процес формування основних мозкових структур до 6 років. Порушення виконання цілеспрямованих практичних дій, рухів, мимовільні, насильницькі рухи заважають виконувати довільні рухи, наявні порушення пози й рухливості, оскільки порушені рефлексії рівноваги та виправлень (Л. Бадалян, Л. Журба, О. Тимоніна, 1988). Затримка моторного розвитку негативно впливає на формування психічних функцій і заважає належним чином готуватися до майбутнього шкільного навчання. З огляду на це, в Українському державному університеті імені Михайла Драгоманова на кафедрі психокорекційної педагогіки та реабілітології студенти, які навчаються за освітньо-професійною програмою «Реабілітаційна педагогіка» другого (магістерського) рівня вищої освіти, опановують дисципліну кондуктивна педагогіка. Методи й прийоми кондуктивної педагогіки дозволяють скоригувати й реабілітувати психофізичні порушення в дітей дошкільного віку та підготувати їх до шкільного навчання.

Кондуктивну педагогіку започаткував і розвинув угорський лікар і педагог Андраш Петьо ще в середині минулого ХХ-го століття. В Україні почали активно застосовувати кондуктивну педагогіку у ХХІ столітті, особливо під час коронавірусу та розпочатої росією війни проти України. Як вказує

Н. Султанова, «започаткована Андрашем Петьо кондуктивна педагогіка розглядає дитину як особистість в цілому, використовуючи в роботі з нею системний підхід, прагнучи ввести і застосувати реабілітаційні заходи в усі

види діяльності.

На сучасному етапі розвитку це медико-соціальна і педагогічна система реабілітації дітей з органічним враженням центральної нервової системи, яка передбачає комплексний підхід до розвитку дитини. Система керованого навчання найбільш ефективна у роботі з дітьми раннього віку та їхніми батьками» [4, с. 53]. І. Артеменко розкрито особливості реабілітаційної роботи з дітьми з ДЦП під час застосування кондуктивної педагогіки та виділено ряд принципів кондуктивної педагогіки: природовідповідності в реабілітаційній роботі з дитиною, реабілітація всіх можливостей дитини та стимулювання само активності дитини, створення відчуття психофізичної безпеки, принцип індивідуального підходу в реабілітаційній роботі, гуманізації [1, с. 39-40]. Завдяки кондуктивній педагогіці успішно застосовується індивідуальний підхід до кожної дитини. Адже діти з ДЦП психічно виснажені, не здатні до тривалого інтелектуального напруження, мають розлади емоційно-вольової сфери, часто відстають в розвитку мовлення, що ускладнює спілкування. Порушення рухових функцій, насамперед тих, що стосуються безпосередньої участі в процесах письма, читання, малювання тощо потребують належної корекційно-реабілітаційної та компенсаторної індивідуальної роботи з дітьми [2, с. 22].

На лекційних, практичних, семінарських, лабораторних заняттях студенти знайомляться з особливостями діагностики та прогнозами щодо розвитку дитини з ДЦП: характеризують інтеграційні процеси, що відбуваються в мозку дитини у віці від 1 до 6 років; обговорюють симптоми ризику комунікативних порушень у дітей раннього віку з ДЦП та особливості реабілітації дитини у віці від 1 до 6 років життя; аналізують та порівнюють принципи кондуктивної педагогіки. Значна увага приділяється особливостям реалізації системи керованого навчання, зокрема ролі провідника (кондуктора) в кондуктивній педагогіці. Студенти аналізують індивідуальну роботу кондуктора з кожною дитиною, який водночас працює індивідуально як з дитиною, так і з кимось із батьків, звертають увагу на особливості психолого-педагогічної допомоги батькам, які виховують дитину з ДЦП, організацію підтримки сім'ї. Водночас знайомляться з організацією роботи кондуктора (провідника) в групах, значенням методики ритмічних команд. Не оминають і спеціальне обладнання – меблі Петьо, їх корекційно-компенсаторно-реабілітаційне призначення. Для підкріплення засвоєних компетентностей студенти відвідують інклюзивно-ресурсні та реабілітаційні центри (по можливості), готують реферати, цікаві презентації, доповіді.

Опанування студентами теоретичних основ кондуктивної педагогіки та підкріплення їх практичними навичками забезпечує успішне оволодіння загальними та спеціальними компетентностями, що стосуються дисципліни та позитивно проявиться після закінчення навчання під час роботи за отриманою у закладі вищої освіти спеціальністю [3, с. 97].

Список використаних джерел

1. Артеменко І. Е. Кондуктивна педагогіка як сучасна технологія соціальної роботи з дітьми, хворими на дитячий церебральний параліч. *Соціальна робота в Україні : теорія і практика*. 2016. № 3-4. С. 37-43.
2. Кравець Н. П. Дотримання принципу індивідуального підходу в навчанні дітей з порушеннями рухових функцій. *Науково-педагогічне стажування «Формування освітніх і науково-дослідницьких компетентностей у підготовці майбутніх педагогів, реабілітологів та психологів»*. (м. Черкаси, 23 січ. – 10 лют. 2023 р.). Черкаси, 2023. С. 19-25.
3. Кравець Н. П. Кондуктивна педагогіка в системі навчального процесу студентів. *Сучасні досягнення та перспективи науки та освіти : матеріали міжнар. інтернет-конф.* (м. Житомир, 15 лист. 2023 р.). Житомир, 2023. С. 94-97.
4. Султанова Н. В. Реабілітаційні технології в системі соціально-педагогічної роботи з особливими дітьми : навчально-методичний посібник. Миколаїв : МНУ імені В. О. Сухомлинського, 2020. 102 с.